

Izhaja vsak četrtek
UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Trst, Ulica Martiri della Libertà
(Ul. Commerciale) 5/I. Tel. 28-770
Za Italijo: Gorica, Piazza Vittoria
18/II. Pošt. pred. (casella post.)
Trst 431. Pošt. č. r.: Trst, 11/6464
Poštšina plačana v gotovini

NOVI LIST

Posamezna št. 40.— lir
N A R O C N I N A:
četrletna lir 420 — polletna lir
850 — letna lir 1600 • za ino-
zemstvo: letna naročnina lir 2800
O g l a s i p o d o g o v o r u
Spedizione in abb. postale I. gr.

ŠT. 446

TRST, ČETRTEK 25. APRILA 1963, GORICA

LET. XI

OB DRŽAVNOZBORSKIH VOLITVAH

VOLIMO SKUPNO SLOVENSKO LISTO!

Za novo smer v političnem življenju slovenske manjšine - SSL poročstvo za dosego naših pravic in zaščito naših koristi

Volivne agitacije je konec in samo še nekaj ur nas loči od trenutka, ko se bodo odprla volišča, kjer bomo lahko opravili eno svojih najvažnejših državljskih dolžnosti ter se hkrati poslužili ene svojih temeljnih državljskih pravic: pravice do glasovanja, se pravi do svobodne izbire ljudi, ki nas bodo v naslednjih 5 letih zastopali v najvišjem zakonodajnem organu države — v parlamentu.

Volivcem se tudi pri teh volitvah predstavljajo mnoge stranke in mnoge kandidatne liste, kar za italijanske razmere sicer ni nič novega. Za slovenske volivce na Tržaškem pa gotovo predstavlja važno novost dejstvo, da se sedanjih volitev za slovensko zbornico udeležuje s polnim številom kandidatov tudi Skupna slovenska lista. Ta lista se namreč bistveno razlikuje od vseh ostalih, ker je **edina** slovenska in ker tako po svoji sestavi kot po svojem programu ni izraz ene same stranke ali ene same politične skupine, temveč je nadstrankarska, vsenarodna. Zavzema se torej predvsem za tiste pravice in tiste koristi, ki so **skupne** slehernemu pripadniku slovenske skupnosti na Tržaškem, ne glede na njegov svetovni nazor ali politično pričanje.

Nastanek Skupne slovenske liste je v neposredni zvezi s položajem, v katerem se danes nahaja slovenska manjšina v Italiji.

DEJANSKO STANJE

Polnih 16 let je poteklo od podpisa mirovne pogodbe in več kot 8 let, odkar je bil sklenjen londonski sporazum, a naš narodnostni položaj še vedno ni urejen. Vsakemu Slovincu je znano, da se še vedno ne spoštujejo in izvajajo temeljna manjšinska določila ustave, da se ne spoštujejo in izvajajo v vsakdanjem življenju bistvena določila mednarodnih dogovorov o naši manjšini. Tako še vedno ni dovoljena raba slovenskega jezika v javnih uradih in na sodiščih, Slovenci niso sorazmerno zastopani v javnih ustanovah, medtem ko se še vedno neovirano nadaljuje načrtno raznarodovanje slovenske zemlje in so naši ljudje ter kraji gospodarsko in socialno zapostavljeni.

Za to krivično stanje, ki izpodjeda narodne korenine našega ljudstva in ogroža sam njegov narodni obstoj, so seveda v prvi vrsti odgovorna **oblastva in stranke**, ki imajo v vsem povojnem času vodilno

besedo v državi, se pravi KD in zavezniki.

Ko ugotovljamo, katere politične sile niso vrhano mero odgovornosti za razmere, v katerih se danes nahaja slovenska manjšina, moramo hkrati nepristransko ugotoviti, da vsa dosedanja prizadevanja slovenske manjšine za izboljšanje in ureditev narodnostnega stanja niso dosegla otipljivih in vidnih uspehov. Ta prizadevanja pa so prihajala in prihajajo do izraza predvsem v obliki političnega delovanja, kar pomeni, da je bilo to delovanje — **ja-lovo**.

ENOTNOST V RAZNOLIKOSTI

Dosedanje politično delovanje Slovencev v Italiji se je razvijalo preko raznih političnih strank in skupin, precejšen del Slovencev pa se je politično udejstvoval in se še vedno udejstvuje v okviru dveh italijanskih levičarskih strank, predvsem v okviru KPI. Med političnimi skupinami pa vrh vsega ni bilo skoraj nobenega koordiniranega dela in sodelovanja, če izvzamemo nekaj skupnih spomenic, ki so bile odposlane v Rim ali na kakšno drugo mesto.

Prav neučinkovitost dosedanje politike

slovenske manjšine v Italiji je bil eden izmed glavnih razlogov, zaradi katerih je bila ustanovljena Skupna slovenska lista in zaradi katerih se ta lista predstavlja slovenskim volivcem tudi pri sedanjih državnoborskih volitvah. Ta lista, v okviru katere je mesta za vse slovenske politične organizacije in skupine, ki sprejemajo načelo demokratične igre, je zamišljena kot **nova oblika** političnega delovanja in udejstvovanja Slovencev v Italiji. Njeno glavno načelo je **enotnost** v odnosih do večinskega naroda, **raznolikost** pa v odnosih do manjšine same, kar prihaja najbolj do izraza v koalicijskem značaju liste. Skupna slovenska lista je torej začrtala novo pot v naši politični zgodovini ter nam daje tudi več stvarnih jamstev, da bo naše politično delo v bodočnosti imelo vidnejše uspehe.

Stvarnost dokazuje, kako porazne so posledice dosedanje politike. Potrebno je torej bilo napraviti nov poskus, poiskati novo obliko političnega dela. Ta poskus se je začel pri zadnjih občinskih volitvah v Trstu in se sedaj nadaljuje pri političnih volitvah.

Izbira je lahka

Kot vsaka novost, je tudi nastanek Skupne slovenske liste naletel na nerazumevanje določenih zaključenih in vase zaprtih krogov, ki si domišljajo da imajo monopol nad vsem slovenskim političnim življenjem, in na odpor vodstev tistih italijanskih strank, katerim so Slovenci doslej služili predvsem za širjenje njihovega strankarskega vpliva ter za utrjevanje njihove strankarske moči.

Slovenski volivci pa postopno že pričnajo spoznavati, kako krvavo potrebni so samostojni slovenski politični nastopi in kako porazno je vključevanje ter utapljanje Slovencev v razne italijanske politične stranke. Vse te stranke, od skrajne desnice, preko demokristjanov do komunistov, so sicer med seboj strahovito sprte, toda v enem vprašanju se popolnoma strinjajo, in sicer, da je treba preprečiti nastanek slovenske enotnosti ter težiti za tem, da se Slovenci čimbolj razbijejo in raztresejo po raznih italijanskih strankah.

V dokaz svojih trditev navajamo izjave

vidnih osebnosti nekaterih italijanskih strank:

VSI ENAKI

Na občnem zboru tržaške Kršč. demokracije leta 1956 je sedanji pokrajinski tajnik Botteri med drugim izjavil: »Nepopravljiva napaka bi bila, če bi mi ne preprečili ustanovitve velike in enotne slovenske fronte.« Dosedanji demokrščanski poslanec Bologna je v poslanski zbornici dne 17. 7. 1958 v zvezi z deželo Furlanijo-Julijsko krajino med drugim dejal: »Avtonomija bo olajšala delo mirnega vključevanja slovenske manjšine v italijansko skupnost.«

V bistvu enako stališče izhaja tudi iz izjave videmskega poslanca It. socialistične stranke (PSI) Marangoneja, ki je v poslanski zbornici ob razpravi o deželi Furlaniji-Julijski krajini leta 1962 med drugim dejal: »Tiste manjšine (slovenske op. pisca) so danes porazdeljene po vseh strankah, ki so prisotne v tej zbornici. Ne mo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 28. aprila, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 1.15 Oddaja za najmlajše: »Bonifacij Suhobeder in Anastazij Cmok — detektivka«, mladinska igra (Joško Lukeš), igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem. Cerkevni zbor s Proseka; 12.15 Vera in naš čas; 14.30 Sedem dni v svetu; 17.00 Za smeh in dobro voljo (Danilo Lovrečič); 18.30 Obisk v naši diskoteki: »Ferdinando Volpi« (H. Mamolo); 21.00 Iz slovenske folklorne: »Pridi sve ti Jurij, toplo nam zakuri« (Lelja Rehar).

• PONEDELJEK, 29. aprila, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne: »Pridi sve ti Jurij, toplo nam zakuri« (Lelja Rehar); 18.00 Glasba in glasbeniki v anekdotah (Dušan Pertot) »Ob izvoru ideje«; 19.00 Radijska univerza — Aljoša Vesel: Avtomobil — »Karoserija: tiskanje in združevanje sestavnih delov«; 20.30 Verdijeve proslave — Giuseppe Verdi: »Rigoletto«, opera v štirih dejanjih.

• TOREK, 30. aprila, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami! 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Iz del dunajskih klasikov — Ludwig van Beethoven: Koncert št. 2 v B-duru, op. 19; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih — Giacomo Leopardi: Moralni spisi: »Razgovor med Herkulom in Atlantom« (prevod Alojz Rebula, uvod Boris Tomažič); 22.00 »David Livingstone, ob 150-letnici rojstva« (Maks Šah).

• SREDA, 1. maja, ob: 9.00 S pesmijo v pomladno jutro; 10.00 »Kmetija otrok«, mladinska radijska zgodba (Franc Jeza), igrajo člani RO; 10.35 Od poklica do poklica s slovensko pesmijo; 12.00 Zgodovinske zanimivosti o prazniku dela; 13.30 Plošče prvič v oddaji; 14.40 »Ljubljanski jazz ansambel« (Urban Koder) s 15.30 Ivo Tijardović: »Mala Floramye«, opereta v treh dejanjih; 19.00 Higiena in zdravje, s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Kralj na Betajnovi«, drama v treh dej. (Ivan Cankar), igrajo člani RO.

• ČETRTEK, 2. maja, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih — Giacomo Leopardi: Moralni spisi: »Razgovor med Herkulom in Atlantom« (prevod Alojz Rebula, uvod Boris Tomažič); 18.00 Italijanščina po radiu; 19.00 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu (Mara Kalan); 20.30 Simfonični koncert orkestra Italijanske Radiotelevizije iz Rima. Po koncertu: Tržaško kulturno življenje — Gojmir Demšar: »Profil skladatelja Vasilija Mirka«.

• PETEK, 3. maja, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami: 18.00 Mezzosopranistka Dana Bočnik-Holz. Na sporedu so samospevi Antona Lajovića; 18.30 S koncertov »Camerate Musicale Trieste«; 19.00 Radijska univerza — Vidar Cesarini Sforza: O pojmu pravice in njegovi zgodovini: »Pravica in poravnava«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Antologija Ivana Trinka: »Zemlja in hiša, ki ga je rodila in vzgojila« (Rado Bednařik); 21.15 Koncert operne glasbe.

• SOBOTA, 4. maja, ob: 12.00 Podobe iz narave; 14.40 Jugoslovanske ritmične popevke; 15.30 »Boječnja«, veseloigra v enem dej. (Eugène Labiche-Ivan Šavli), igrajo člani RO; 16.40 Mladi solisti: Sopranistka Gojka Berginc, pri klavirju Livia D'Andrea Romanelli — N. N. Matija Tomc: »Gremo v Korotan«, ciklus samospevov za sopran; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentariji o Vesoljnem cerkvenem zboru; 18.00 Družinski obzornik; 20.30 Teden v Italiji; 20.40 Slovenski vokalni oktet; 21.00 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

28. aprila, nedelja: Zivan, Vital
 29. aprila, ponedeljek: Marina, Robert
 30. aprila, torek: Katarina, Katja
 1. maja, sreda: Praznik dela, Žiga
 2. maja, četrtek: Zivana, Atanazij
 3. maja, petek: Aleksander, Laska
 4. maja, sobota: Florijan, Cvetka

**ZA ZDRUŽITEV VSEH SLOVENCEV,
 ZA ENOTNI SLOVENSKI NASTOP,
 ZA SLOVENSKO PREDSTAVNIŠTVO,**

GLASUJ ZA

SKUPNO SLOVENSKO LISTO!

Volimo Skupno slovensko listo!

(Nadaljevanje s 1. strani)

remo in smemo ustvariti pogojev, ki bi pripomogli, da bi se te manjšine združile v eno samo, samostojno politično skupino. To bi bila najhujša napaka. Pogled narodnostnih manjšin dežele Furlanije-Julijske krajine mora biti, če se smem takole izraziti, uprt v Rim. Ne smemo dovoliti, da je njihov pogled po naši krivdi vedno uprt v Ljubljano: naučiti se morajo gledati v Rim. Morajo gledati v Rim kot mi vsi.

Te za miselnost italijanskih socialistov značilne besede lahko beremo v Marangonejevi brošuri »Finalmente la Regione Friuli-Venezia Giulia« in zanimivo je, da jih je pred kratkim na uvodnem mestu kar dvakrat (dne 16. 3. in 1. 4. t. l.) ponatisnil bojeviti in edini beneškoslavenški list »Matatur«, ki izhaja v Vidmu. List je k izjavi državnega poslanca PSI Vittoria Marangoneja pripomnil, da je po mnenju Slovencev, zlasti tistih, ki so leta 1958 za tega poslanca glasovali, takšno izražanje podobno fašističnemu.

Mi prepuščamo sodbo svojim bravcem in slovenski javnosti. Tiste Slovence, ki kandidirajo na listah PSI ali za te liste agitirajo, pa bi lahko vprašali, zakaj niso zavzeli, oziroma ne zavzamejo stališča do

tako pomembne izjave poslanca njihove stranke v najvišjem zakonodajnem organu države. Njihov dosedanji molk lahko namreč smatramo za tiho odobravanje.

Kar zadeva Ljubljano, je za nas naravno in povsem upravičeno, da bo naš pogled vedno vanjo uprt, saj je vendar prestolnica in osrednje kulturno središče našega naroda, iz katerega smo, in bomo črpali dragocene sile za svoj obstoj. To pa nikakor ne pomeni, da ne smemo in ne moremo biti dobri in lojalni državljani Italije, se pravi tiste politične skupnosti, v okviru katere živimo. Mi odločno odklanjamo in obsojamo iredentizem ter poganski nacionalizem, a prav tako odločno zahtevamo spoštovanje svojih neodtujljivih narodnih pravic.

Tudi za Italijansko komunistično stranko je znano, da zavzema glede vprašanja slovenske enotnosti in slovenskega samostojnega političnega delovanja povsem enaka stališča kot KD, PSI in druge italijanske stranke. Da je temu tako, dokazujejo njeni sedanji sektaški napadi na Skupno slovensko listo, čeprav ni italijanskim volivcem katerekoli stranke nikakršen tekmeč.

Slovenski volivec na Tržaškem ima sričo vsega, kar smo omenili, lahko izbira. Pri volitvah za poslansko zbornico bo oddal svoj glas Skupni slovenski listi, pri volitvah za senat pa bo oddal belo glasovnico.

—0—

Nemiri v Jordaniji

Združitev Egipta, Sirije in Iraka v zvezo arabskih držav je zbudila med vsemi Arabci bližnjega Vzhoda močno narodno gibanje. V kraljevini Jordaniji so izbruhnili veliki nemiri, katere je vzpodbudila vsearabska stranka. Po 24 dnevni vladi je parlament strmoglavil ministrskega predsednika Rifaia, češ da nasprotuje zblizanju arabskih držav. Kralj Hussein je nezadovoljstvo še bolj razpihal, ko je imenoval za vladnega načelnika svojega strica in razpustil parlament. Po ulicah v Jeruzalemu in v Ammanu so nosili demonstranti napise: Proč s Husseinom, hočemo Nasserja! Policija je streljala in je padlo že na stotine žrtev. Novi jordanski vladni načelnik Hussein ben Nasser je napovedal, da bo vladal z »železno pestjo«.

Prestol kralja Husseina, ki se ne mara podrediti egiptovskemu Nasserju, se precej resno maje, čeprav je v ponedeljek po radiu napovedal, da se prostovoljno ne bo umaknil s prestola.

ADENAUERJEV NASLEDNIK

Izvršni odbor nemške krščansko demokratske stranke je v ponedeljek sklepal, kdo bo predlagan za naslednika kanclerja Adenauerja. Čeprav še ni vest uradno potrjena, se je zvedelo, da se je večina strankinih predstavnikov odločila za sedanjega podkanclerja in gospodarskega ministra Ludwiga Erharda.

Staremu kanclerju, ki se bo umaknil v oktobru s svojega položaja, ni novi naslednik že od nekdanj pogodu. Adenauer se je s seje odpeljal ves jezen, ker je upal, da bo prodril s svojim pristašem, ministrom brez listnice Kronejem.

Kje je zmešnjava?

»Nedeljski primorski dnevnik« je v zadnjih dveh številkah med drugim pisal o nekih prepirih in zmešnjavi, ki naj bi nastali v okviru Skupne slovenske liste na Tržaškem. Ker je v tej zvezi omenjal tudi naš list, smo mu seveda dolžni kratek odgovor.

Kar zadeva Skupno slovensko listo, je menda vsakemu Slovincu, ki bere časopise, posluša radio, hodi po cesti, kjer so volivni lepaki, ali vsaj mimogrede poslušal kakšno volivno zborovanje, znano, da ta lista nastopa samo v tržaškem poslanskem volivnem okrožju. Za to, kar se dogaja na Goriškem, nimajo SSL in nobena tržaških političnih skupin, ki jo podpirajo, niti nobene krivde niti nobene zasluge. Če hoče tržaški dnevnik kakšna natančnejša pojasnila, se mora torej obrniti na drug naslov.

Kar zadeva naš list, smo popolnoma jasno povedali svoje mnenje o volitvah na Goriškem. O tem tudi danes pišemo z jasnimi nasveti za goriške in beneške Slovence.

Če je kje kakšna zmešnjava, to prav gotovo ne more biti v okviru SSL, temveč kvečjemu pri tržaškem dnevniku, ki še do danes ni jasno povedal, katero stranko naj Slovenci pravzaprav pri teh volitvah podprejo. Iz njegovega dosedanjega pisanja se more sklepati, da je vseeno, če Slovenci glasujejo za KPI ali PSI. Že vrabci na strehi pa vedo, da to ni res. Da ne omenjamo ideoloških razlik, opozarjamo le na dejstvo, da je PSI danes vladna stranka, medtem ko je KPI v odločni opoziciji. Časnikar, ki tega ne razume ali noče razumeti, zares ne more nič drugega pri svojih bravcih povzročiti kot samo zmešnjavo.

Enciklika v komunističnem tisku

Papeževa enciklika »Pacem in terris« vzbija zaradi svojega občega pomena za vse človeštvo še vedno velik odmev ne samo v katoliškem svetu, ampak tudi v vsem komunističnem tisku.

V petek je vatikanski radio izrecno poudaril veliko zanimanje komunističnega tiska po vsem svetu za to važno papeško poslanico. Radio poroča, da je omenjeno časopisje prav posebno podčrtalo papeževe pozive, naj se vsi mednarodni spori poravnajo na miren način, s potrpežljivimi pogajanjimi. Kot drugo važno pobudo omenjajo papeževe predloge za splošno razorožitev in opomine, da je treba s človeškim razumevanjem premostiti sovraštva, ki izvirajo iz plemenskih in ideoloških mrženj.

S temi točkami pa še nikakor ni izčrpana vsebina papeževe okrožnice. Njeno pravo jedro je poudarek na pravilnem vrednotenju in spoštovanju človeške osebnosti. Končni cilj miru na svetu je popolna svo-

boda in prosti razvoj človeške osebnosti, poudarja vatikanski komentator.

Komunistični tisk piše nadalje, da je enciklika »Pacem in terris« prva papeška okrožnica, ki je posvečena miru. Ta navedba je napačna. Prvo mirovno encikliko je izdal že »mirovni« papež Benedikt XV. z naslovom »Pacem Dei mundus«; druga je bila »Ubi arcano Dei« papeža Pija XI. in slednjič »Optatissima pax«, katero je naslovil vesoljnemu svetu Pij XII. Misli iz okrožnic svojih prednikov je povzel tudi sedanji papež Janez XXIII. On je še pred zadnjo okrožnico posvetil tri daljše govore izrecno vprašanju miru.

»Želeti bi bilo,« zaključuje vatikanski oddajnik, »da bi komunistični tisk vzel te pripombe na znanje.«

Spremembe v Beogradu

Prejšnji četrtek so se v sestavi jugoslovanske vlade v Beogradu izvršile nekatere spremembe, ki kažejo na bodočo smer notranje politike. V vladni izjavi je rečeno, da se je nova porazdelitev ministrskih listnic izvršila zaradi »kontinuitete vladne večine v predvolivnem času«.

Iz vladne sestave je izpadlo osem dosedanjih članov, oziroma tajnikov zveznega izvršnega sveta. Najbolj značilna je izmenjava podpredsednika Aleksandra Rankoviča, ki je bil načelnik zveznega sveta za notranje zadeve. Na to mesto je bil imenovan dosedanji tajnik Svetislav Stefanovič. S svojega položaja so odšli tudi trije dosedanja slovenski ministri, in sicer Sergej Kraigher, ki je upravljal posle za zunanjo trgovino; dr. Slavko Komar, tajnik za poljedelstvo in gozdarstvo ter dr. Marijan Breclj od zveznega oddelka za zdravstvo.

Kot posebna zunanje-politična poteza se omenja tudi Titovo pismo predsedniku Kennedyju. Poslanico jugoslovanskega predsednika je izročil v Beli hiši v petek poslanik Mičunovič. V razgovoru s Kennedyjem je ostal skoraj eno uro. Veleposlanik je odgovoril na vprašanje časnikarjev, da gre za konstruktivno sodelovanje od strani obeh držav.

Julijan Grimau

Vojaško sodišče v Madridu je obsodilo na smrt 52-letnega španskega komunističnega prvaka Julijana Grimaua. Obtožili so ga, da je v španski državljanski vojni med leti 1936 in 1939 kot policijski načelnik v Barceloni soodgovoren za več umorov političnih nasprotnikov.

Ko je prišel na površje Francov režim, je Grimau zbežal v Srednjo Ameriko, od koder se je prejšnje poletje skrivaj vrnil v domovino. Policija ga je pa zgrabila. Protij obsodbi, ki se je tudi že izvršila, so protestirali odlične kulturne osebnosti iz raznih držav. Španska vlada je pa odklonila pomilostitev.

Zahodni demokratični tisk se je soglasno zgražal nad potekom razprave in zlasti poudaril, kako ni bilo obtožencu dovoljeno, da bi se poslužil vseh sredstev obrambe, kot so zajamčene v vsaki demokratično urejeni državi. Toda nič čudnega ni, saj tudi mi smo poznali fašistično pravico. In v Španiji je danes žal še vedno na vladi fašistični totalitarni režim.

Izraelski predsednik - umrl

V ponedeljek je umrl Izak ben Zvi, predsednik republike Izrael, ki je užival neomejeno spoštovanje doma in velik sloves v zunanem svetu. Po rodu je bil Rus iz Poltave in je učakal 78 let. Na predsedniško mesto je bil izvoljen leta 1952 in potem še dvakrat, leta 1957 in 1962. Ben Zvi je bil med ustanovitelji izraelske države. Slovel je po svojih državnih sposobnostih in po svoji izredni skromnosti. Živel je v priprosti leseni vili; ko so mu hoteli povišati plačo od 90.000 lir na 300.000, je povišek odklonil. Pokopati so ga namevali na gori Herze pri spomeniku padlih borcev za izraelsko svobodo. On pa je tudi to odklonil in je želel počivati v skromnem grobu, katerega si je kupil še pred smrtjo.

Upravičenost sožitja

V nedeljo, to je na predvečer Leninovega rojstnega dneva, je večina moskovskih listov objavila nadvse zanimive članke o sovjetski politiki. Časopisi poudarjajo, kot na ukaz od zgoraj, da je koeksistenca ali sožitje držav z različnimi vladavinami ne samo potrebno, ampak je tudi popolnoma upravičeno in legitimno. Svoje trditve utemeljuje z navajanjem odlomkov iz Leninovih spisov.

Namen tega pisanja je očitno dvojen. V prvi vrsti hoče dokazati, da je v komunistični ideologiji edino pravilno stališče Nikite Hruščova, po drugi strani pa kaže na zgrešeno kitajsko miselnost, da je treba komunizem širiti z revolucijo.

Albanski dnevnik »Zeri i populiti«, pa zopet napada, seveda po kitajskem naročilu, sovjetsko politiko in ji očita zgrešeno pot, zlasti kar se tiče njenega stališča do Kube, Berlina in Jugoslavije. Nova časopisna borba kaže jasno, da se ideološki spor med Sovjetsko zvezo in Kitajsko še vedno poglablja.

Smrt na cesti

Italijanski avtomobilski klub je izdal posebno knjižico v kateri se bavi s vprašanjem, kako naj se prepreči strahovito naraščanje avtomobilskih nesreč.

Strokovnjaki so izračunali, da zgubi življenje pri avtomobilskih nezgodah po vsem svetu vsako leto nad 400.000 oseb. V Evropi znaša število smrtnih žrtev 65 tisoč. V Italiji se je lani smrtno ponesrečilo z avtomobili 9380 oseb; ranjenih je pa bilo 217.553 ljudi. To se pravi, da terjajo avtomobilske nesreče na italijanskih cestah vsako uro po eno žrtev.

Psihologi navajajo, da te nesreče izvirajo iz štirih sledečih vzrokov: prvi je alkohol, kajti že kozarček likerja zmanjša vozačevo prisotnost duha za 30%; drugi vzrok je čut manjvrednosti, če kdo koga preteče in se tudi drugi požene za njim v dir; potem pride neke vrste maščevanja, ko na primer vozač z ene strani ne ugašne žarometa in mu tudi drugi nalašč sveti v oči. Trčenja povzročata tudi neka vrsta radovednosti, ko se voznik ozira nazaj. Pri m'adih je pa največkrat vzrok nesreč bahavstvo, posebno če se vozijo z drugim spolom in se hočejo pokazati, kako imenitno znajo dirkati.

Franco in De Gaulle

Zveza med špansko absolutistično vladavino generala Franca in med De Gaullovo osebno predsedniško republiko se vedno bolj utrjuje. Med obema vladama so v teku gospodarska pogajanja na široki podlagi. Francoski finančni minister Giscard d'Estaing se že od petka nahaja v Madridu, kjer se razgovarja s špansko vlado o visokem posojilu, katerega bo De Gaulle nakazal Francu. Gre za posojilo v znesku 90 milijard lir; tolikšnega posojila ni dobila Španija doslej še od nobene vlade.

V ozadju te francoske gospodarske politike je odpor francoskega predsednika proti Angliji, ki je doslej imela v Španiji velik vpliv.

Samostojno politiko Francije, kot prve zapadnoevropske velesile je De Gaulle podčrtal v petek, ko je ljudstvu govoril po radiu. Povedal je, da mora Francija ustvariti lastno atomsko silo (brez ozira na ZDA in na Sovjetsko zvezo). Obenem je nakazal svojo politiko do Anglije. Rekel je, da mora 6 zapadnih držav v Evropi ustvariti zvezo brez Velike Britanije, ker da še ni prišel čas, da bi tudi ona pristopila k tej evropski skupnosti. Zveza evropskih držav pa da mora biti brez kake vrhovne organizacije nad članicami zveze, katerih vsaka mora ohraniti popolnoma celotno državno samobitnost. V svoji zamisli se De Gaulle popolnoma loči od drugih načrtov »zvezne Evrope«, v tihi misli, da bo Francija dobila vodstveno mesto na evropskem kontinentu.

UMETNIŠKI KONCERT V TRSTU

V torek zvečer je priredila Glasbena akademija iz Beograda koncert, ki je bil res na umetniški višini. Nastopili so: ena pevka, trije pianisti, dva violinista, en klarinetist in ena flavtistka. Občinstvo je posebno navdušila umetnica na flavto. Vsi nastopajoči so se odlikovali bodisi z dovršeno tehniko, kakor tudi s pristrčno interpretacijo vseh zelo zahtevnih skladb. Poslušavci so bili kar prevzeti nad odličnim in kvalificiranim nastopom beograjskih umetnikov.

Tržaškega

Temeljito pojasnilo kandidata SSL prof. Alojza Rebule

Tržaški list »Gospodarstvo« je v številki z dne 13. t. m. med drugim objavil naslednjo izjavo kandidata Skupne slovenske liste za poslansko zbornico, pisatelja, prof. Alojza Rebule. Na vprašanje urednika »Gospodarstva: »Zakaj ni po vašem mnenju v interesu Slovencev, da se pri političnih volitvah naslonijo na katerokoli italijansko stranko« je prof. Rebula takole odgovoril:

»Razlog, da sem kljub temu, da mi je vsakršna dnevna politika povsem tuja stvar, pristal na program Skupne slovenske liste, seveda ni konjunktorno volilnega, ampak izključno načelnega značaja, ki izvira iz mojega širšega gledanja na slovenski problem. Skladno s tem mojim gledanjem, ki nima ničesar nacionalističnega, a se obenem ne more odpovedati principu polne narodne samobitnosti, mi je zaenkrat nesprejemljiva ideja, naj bi se slovenska tržaška skupnost odpovedala svojemu političnemu predstavništvu. Ne vidim namreč razloga, zakaj naj bi bil tukajšnji Slovenec Slovenec v šoli, v gledališču, v trgovini, v cerkvi, a ne na volišču. In še tako prepričljiva volilna matematika me zaenkrat ne more prepričati, naj bi se tržaški Slovenci, ki vitalno izpričujejo svojo prisotnost v Trstu od časa Slavjanske čitalnice izpred sto let preko Bazovice do mednarodno razglašene spora o Trstu, vdali v večno politično nedoletnost. Strelom na bazoviški planoti je prisluhnila Evropa. Naš protifašistični odpor sorazmerno presega odpor italijanskega antifašizma. Tržaška medvojna »rezistenca« je bila več ali manj v bistvu slovenska »rezistenca«. Ob takšni preteklosti se mi zdi ne samo neskladno z našo narodno tradicijo, ampak tudi zgodovinsko brezperspektivno, pristati na to, da postane naša desetisočerna narodna skupnost le občasno volilno lovišče italijanskih velestrank. Takšna politična anoninnost, ki bi s časom nujno imela svoj psihološki vpliv na našega psihološko že tako razrahljanega človeka, ki ima za sabo ubijajočo čustveno parabolo od 1945 preko 1954 do 1963, more perspektivno napraviti iz nas le folklorno entiteto, ki nas pelje naravnost v »vindišarstvo«. In to ne glede na dejstvo, da tržaški Slovenec lahko identificira svoj politični nazor v širokem ideološkem loku italijanskih strank.

Pri takšni izbiri ima posebno slovenski intelektualec nedvoumnega predhodnika, ki mu ostaja njegov zgled normativen, namreč Prešerna. V času ilirskega gibanja je bil Prešeren prvi postavljen pred izbiro

med reprezentačno učinkovitostjo, ki bi Slovence vključila v desetmilijonski narod, a za ceno njihove nacionalne samobitnosti, in med zvestobo, ki bi sicer izpostavila njegovo majhnost imperialistični zgodovini, a bi to samobitnost ohranila. In Prešeren, v katerem občudujem ne samo največjega, ampak tudi najinteligentnejšega Slovenca, je v isti sapi, ko je zapel Zdravljico vsem narodom, izbral zvestobo do svojega.

In — bodimo iskreni: izbirati za slovenstvo je bilo v vsej naši zgodovini izbirati za politični, družbeni in ekonomski deficit. To je bila vselej nekonformistična izbira. To je bila vselej predvsem moralična izbira, kakor sem poudaril že v »Senčnem plesu«.

—0—

Kako pravilno voliš

1. KO GREŠ VOLIT, VZEMI S SEBOJ VOLILNO POTRDILO IN OSEBNO IZKAZNICO ALI KAKŠNO DRUGO LISTINO S FOTOGRAFIJO. OSEBNA IZKAZNICA JE VELJAVNA, TUDI ČE JE ZAPADLA. ČE NIMAŠ DOKUMENTA, LAHKO GLASUJEŠ, AKO TE POZNA KAKŠEN SKRUTINATOR.

2. NA VOLIŠČU TI IZROČI PREDSEDNIK DVE GLASOVNICI IN SVINČNIK.

3. NATO GREŠ V KABINO IN PREKRIŽAŠ NA GLASOVNICI ZA POSLANSKO ZBORNICO ZNAK Z LIPOVO VEJICO IN HELEBARDO, KI IMA OKROG NAPIS SKUPNA SLOVENSKA LISTA V SLOVENCINI IN ITALIJANSCINI. NAS ZNAK JE

NA GLASOVNICI V DESNI KOLONI DRUGI OD ZGORAJ.

Kandidati Skupne slovenske liste za poslance:

1. dr. Milan Starec

zdravnik, Opčine - Kontovel

2. dr. Alojz Rebula

pisatelj, prof. na višji gimnaziji v Trstu

3. Josip Terčon

trgovec, občinski odbornik v Nabrežini

4. inž. Milan Sostić

građbeni inženir, prof. na strokovni šoli v Trstu

ČE HOČEŠ, LAHKO ODDAŠ ENEMU IZ MED STIRIH KANDIDATOV PREFERENČNI GLAS. TO OPRAVIŠ TAKO, DA NA DESNI STRANI ZNAKA MED ČRTAMI NAPIŠEŠ ALI NJEGOV PRIIMEK ALI STEVILKO, OZNAČENO PRED KANDIDATOVIM PRIIMKOM.

ZA SENAT NE GLASUJEŠ, AMPAK ODDAŠ BELO GLASOVNICO, KER SLOVENCIM TAM NIMAMO KANDIDATOV.

4. NATO GLASOVNICI ZVIJES IN JU IZROČIŠ PREDSEDNIKU VOLIŠČA. PAZI, DA NE NAPIŠEŠ NANJU NIČ DRUGEGA, KAJTI SICER BO TVOJ GLAS NEVELJAVEN!

Dr. VRTOVEC JOŽE (Jr.)

SPECIALIST

za ustne in zobne bolezni

ASISTENT

NA ZOBOZDRAVNIŠKI

UNIVERZITETNI KLINIKI V PADOVI

TRST, Ul. Mercadante 1/I.

Vogal Ul. Carducci, Ul. Milano

Tel. 68-349

Beneška Slovenija

SPETER SLOVENOV

Volivcem malo v pojasnilo

Tudi po naših vaseh je volivno gibanje v polnem razmahu. Gospodje iz Vidma in iz Čedad, vseh barv in znakov hodijo prav pridno snubit glasove slovenskih volivcev. Obljubljajo jim med in mleko, čeprav ni pred volitvami nobeden od njih niti z mezinčcem ganil, da bi posebne pravice Slovencev postale stvarnost. Pravimo posebne, ki se tičejo prav naše jezikovne skupnosti. Nekateri menijo, da so že dovolj storili, če so posredovali za kako cesto ali vodovod v kaki slovenski vasi.

Mi jim odgovarjamo, da spadajo take zadeve v splošno dolžnost države in da s kako novo cesto še nikakor niso zajamčene in uresničene posebne pravice naše etnične skupine. Posebne pravice za nas pomenijo skrb in ustanavljanje slovenskih šol, pravica našega jezika v cerkvi in v uradih po naših krajih, zaščitenje in uradna obramba manjšinskih pravic, kakor določa tako naša ustava kot zadnja papeževa enciklika. Za kaj takega se še niso potegnili ne demokristjanski ne komunistični ne socialistični in ne poslanci drugih strank.

V dokaz naj navedemo samo primer, katerega je navedel tudi videmski slovenski tednik. Govora je o socialističnem poslancu Vittoriju Marangoneju, ki tudi zdaj kandidira. Poslanec se je v parlamentu ob debati za novo deželo Furlanijo-Julijsko krajino tako izrazil o naši jezikovni skupini: »Tiste manjšine so danes razdeljene med vse ustavne politične stranke, navzoče v tej zbornici. Ne moremo in ne smemo ustvariti pogojev, da bi se združile v eno samostojno politično skupino. To bi bila zelo velika napaka.«

Goriški Slovenci in volitve

Med goriškimi Slovenci, ki pošteno mislijo, se čuti kot nekak narodni madež, da se niso mogli zaradi par oseb združiti za skupni volivni nastop vseh Slovencev. H komurkoli stopiš, samo da ni plačan teklíč kake italijanske stranke ali pa da se ne boji kakega vodje, ti bo potožil, kako ga peče, da nismo goriški Slovenci v obrambi skupnih pravic vsaj malo složni.

Spoznali so, da jih zavajajo vsi tisti, kateri jih love na trnek katerekoli italijanske stranke. Te tudi plačujejo tistim slovenskim agentom lepake in posnetke volivnic. Za slovenske glasove se poteguje komunistična stranka, češ vedno smo se borili za vaše pravice, kar dva Slovenca smo vam dali na kandidatno listo. Kar so italijanski komunisti naredili konkretnega za slovensko manjšino, to so le teoretični pristanki na naše pravice, katere so že tako same po sebi umevne in ustavno zajamčene. Saj druge stranke tudi to delajo. Tisto o slovenskih kandidatih je pa le prazno slepilo, ker vemo, da bodo italijanski tovariši volili svoje ljudi, ne pa slovenskega kandidata študenta Jarca ali Mario Selli. O določenih kandidatih, pa si upamo celo dvomiti, ali se zavedajo svojega slovenstva, če celo v družini govore samo italijansko.

- *Hanalska dolina*

Gospod Marangone, ki je socialist, je torej javno razglasil mnenje, da ne smejo imeti Slovenci skupne stranke, pač pa da morajo biti razcepljeni na vse italijanske stranke. Po domače bi se torej reklo, razbijajmo enotnost slovenske manjšine, da ne bodo mogli priti do svojih zastopnikov in da bodo oddali nam — ali katerikoli drugi italijanski stranki — svoje glasove. Uspavali jih bomo z obljubami, po volitvah naj pa nas pišejo v uho.

Kot dodatek pritaknejo take vrste gospodje našim zavednim ljudem še prizvok iredentizma. Saj je isti socialistični poslanec Marangone dodal v svojem govoru še besede: »Ne smemo dovoliti, da bi imele (namreč manjšine) vedno oči uprte v Ljubljano; morajo se navaditi gledati v Rim.« Mi odklanjamo iredentizem in smo lojalni državljanji; to pa še nikakor ne pomeni, da se moramo odreči svoji narodnosti, svojemu jeziku in izročilu ter se vtopiti v katerikoli italijanski stranki.

Če se je tako izrazil poslanec socialistične stranke, ki vsaj navidez kaže razumevanje za naše težnje, kaj si moramo misliti o drugih strankah, ki sploh zanikajo obstoj Slovencev v videmski pokrajini?

Do kakšnega zaključka pride torej naš slovenski volivec? Do tega, da ne odda svojega glasa za nobeno stranko, ki ga vabi pri teh volitvah, in da glasuje — belo. Le na tak način more izraziti svoje pošteno mnenje, da ni zadovoljen z nobenim kandidatom in stranko in bo obenem dokazal, da se tudi beneški Slovenec zaveda svoje skupnosti in ne želi biti razcepljen na vse stranke, kot si to hočejo tudi gospodje iz tako imenovanih levičarskih strank.

Nam gre za naš narodni in jezikovni obstoj, ne pa za politično priganjaštvo!

Slovenski lepaki socialistične stranke pravijo, da so socialistični poslanci v parlamentu branili slovenske pravice. Morda tu pa tam le nekateri, kajti v »Matajurju« (št. 6 z dne 1. aprila t. l.) beremo, da se je socialistični poslanec Marangone prav nasprotno izjavil v parlamentu ob debati za ustavni zakon dežele Furlanije-Juljske Krajine. Rekel je med drugim sledeče: »Non dobbiamo e non possiamo creare le condizioni per cui esse (namreč slovenska manjšina) si uniscano in un solo gruppo politico... Questo sarebbe un gravissimo errore. Le minoranze etniche della regione Friuli-Venezia Giulia devono essere rivolte verso Roma... Non dobbiamo consentire che tengano sempre gli occhi rivolti verso Lubiana: devono imparare a guardare a Roma.«

Ne bomo prevajali teh besed, ker vsakdo lahko razvidi, kakšna »prijaznost« do nas veje iz njih. Socialistični poslanec skoraj očita veleizdajo, če se kdo zavzema za samostojen politični nastop Slovencev. Fašisti so nam nekoč očitali, kot velik greh proti državi, če smo se čutili Slovence. Zdaj pa oddajte takim socialistom svoj glas! Slovenski volivci ne zaupajo več taki stranki, kar so že v nedeljo pokazali, ko se je udeležilo »slovenskega« volivnega zborovanja socialistične stranke v Prosvetni dvorani — celih (10) poslušavcev in nekaj policijskih agentov.

Za tretjo italijansko stranko lovi glasove med slovenskimi volivci tudi nekaj oseb iz goriške SDZ. V zadnjem tednu so razposlali nekaj letakov. V enem izmed njih govore tja na splošno, da se bravec na koncu vpraša, ali je tudi zasluga kake stranke, če sonce žarko sije in češnje lepo cveto. Kot edini konkretni dokaz za podporo kandidata Krščanske demokracije navaja, da »saj nas ni toliko, da bi lahko računali na kak uspeh.« Seveda nas ni, ko pa so nekateri gospodje, ne vemo za kakšno protiuslugo, na vse kriplje delali na to, da nas ni toliko!

Spričo navedenih dejstev ponavljamo goriškim slovenskim volivcem svoj nasvet, naj oddajo **bele glasovnice**. Le tako bodo možgato pokazali svoj protest proti vsem italijanskim strankam, katere dajejo ob volitvah samo obljube in nekaj teoretskih priznanj, pri štetju slovenskih glasov se nam pa lepo v pest smejejo.

STEVERJAN

Na belo nedeljo dopoldne so po prizadevanju turistične organizacije »Pro loco« odprli krožno »cesto češenj in vina«, to je cesto od pevmskega mosta, čez Oslavje v Števerjan in preko Bukovja in Grojne zopet k mostu. Otvoritev je bila seveda samo simbolična, ker cesta že tako obstaja.

Pripomniti pa moramo, da so se vsi izletniki, bodisi peš ali z vozili, nemalo jezili nad tistim delom grde ceste od zgornjega mostu čez Grojnico pa do podgorske ceste. Ta del, ki se vije v najbolj prijetnem koncu dolinice, je ves zanemarjen in tako slabo poškodran, da kar reže v podplate in gume. Marsikateri izletnik je prišel ves oprašen do mosta in se je jezil nad mestno upravo, ki nehote daje zadnjemu koncu »ceste vina in češenj« naslov »prašna pot«.

STANDREŽ

V zadnjih tednih goriški župan z nekaterimi mestnimi odborniki večkrat obiskuje predmestne okraje in vasi z namenom, da sliši neposredno od občinarjev njih želje in pritožbe. Ne moremo se pa ubraniti vtisa, da je pri tem tudi nekaj predvolivne propagande vmes. Slišimo namreč preveč lepih obljub in si tudi želimo, da bi se po volitvah zares uresničile.

Na zadnjem sestanku z občani v Štandrežu smo slišali, da bo občina potrošila 42 milijonov lir za ureditev in bitumiranje naših cest in trga pred cerkvijo, 4 milijoni so pa predvideni za izpopolnitev javne razsvetljave. Navzoči občinarji so izrazili svoje želje tudi glede bolj smotrne uporabe javnega smetišča, ureditve ceste mimo železniške čuvajnice do Peči, potem glede košnje na letališču. Problemov je vse polno.

Vedno večja industrializacija ograža tudi polja neposrednih obdelovalcev. Župan je v tem oziru dal nekatera zagotovila. Domači župnik g. Zorž je s tem v zvezi izrazil bojazen, da bo Štandrež zgubil svoje pravo lice kmetijskega naselja. Mi bi k temu še dodali, da spreminja Štandrež svoj stari slovenski značaj tudi zaradi novih načrtnih naselij za nedomačine. To spada tudi k »problemu Štandreža«.

Gospod Zorž je omenil tudi potrebo po zavetišču za doraščajočo deco, ki ostane večkrat brez nadzorstva, kar privede do takih slučajev, kakor se je pripetil z žalostno smrtjo dečka Tabaja v Soči. Zadeva je premisleka vredna zlasti s stališča, kdo naj vodi tako ustanovo.

OSLAVJE

V četrtek zvečer so upravitelji goriške občine povabili občinarje z Oslavja in Pevme na razgovor o krajevnih vprašanjih. Sestanek je bil v gostilni »pri Tildi«. Razgovora se je udeležilo približno 40 sosedov. Namesto zadržanega župana je razložil namen sestanka odbornik doktor Gallarotti, ki je povedal, da bi rad slišal neposredno iz ust občinarjev njihove želje, pa tudi pametno kritiko. Navzoča sta bila tudi Lupieri, odbornik za javna dela, in odbornik Moise.

Najprej je prišla na vrsto javna razsvetljava, ki je, kot so sami upravitelji priznali in videli, precej pomanjkljiva. Obljubili so, da bo še letos izboljšana. Nato smo govorili o stanju cest, o slabih zvezah z avtobusi v mesto, o igrališču za mladino. Udeležence je precej zanimalo, kje naj bi stala nova šola; govori se namreč, da jo mislijo postaviti na drugem ovinku nad cerkvijo. S krajem niso vsi prav zadovoljni. Prav tako je še viseče vprašanje, kje naj bi postavili novo pokopališče. Domačini bi je seveda radi imeli v bližini, občina je pa bolj za prostor nad cesto, v Štnaver, tam kjer dela ovinek pred »Štantom«.

Udeleženci so bili s sestankom zadovoljni in bi želeli, da bi bili taki razgovori večkrat, ne samo vsakih par let enkrat. Sicer pa je bilo rečeno, da nas bo gospod župan v kratkem tudi sam obiskal.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

NAŠA ANKETA O TISKU

„Zakaj ne berejo slovensko?“

(Zaključne misli)

Z današnjo številko zaključujemo anketo o tem, zakaj naši ljudje tukaj tako malo berejo slovenski tisk in koliko je tisk pri tem sam kriv. Anketa je pometela na nepričakovano velik odmev in povzel jo je tudi radio Trst «A» v svoji nedeljski turški «Kdo, kaj, zakaj?». Dopisi na anketo so prispeli celo iz Ljubljane in Avstralije.

Nekateri bistva vprašanja niso docela doumeli in so se ga v dopisih le bolj mimogrede dotaknili, medtem ko so drugi z ostrim čutom za stvarnost pomagali pri diagnozi navidezne brezbrčnosti današnjega slovenskega človeka za slovensko pisano besedo in za probleme, ki jih obnavna posebno se pri nas na Trzaskem in Gorškem. Nekdo izmed tispisnikov je sicer zvalil krivdo za brezbrčnost Slovencev do branja v glavnem na tisk, češ da je pisan v preveč nerazumljivem jeziku, posejanem s tujkami, katerih preprosti bravec ne razume. Nekateri drugi pa so po našem mnenju objektivneje ugotavljali vzroke za ta žalostni pojav v pomanjkanju slovenskega tiska pod fašizmom, ko so bili ljudje v splošnem prisiljeni segati po tujih listih ter so se počasi navadili brati tuj tisk in ostali pri tem tudi potem, ko bi ne bilo več treba; dalje v današnjem slogu življenja, ki pušča človeku le malo časa za branje in razmišljanje ter ga neprestano tira za vse večjim zastužkom in za «dviganjem življenjske ravni». Eden izmed mladih dopisnikov je poudaril, da je gon današnje mladine po uživanju in njeno omalovaževanje moralnih vrednot krivo, da se vedno manj zanima za slovenski tisk.

Več dopisnikov pa je čisto upravičeno naglašilo, da je krivda v tem, da Slovenci nimamo tako razčlenjenega, zanimivega in aktualnega tiska kakor n. pr. Italijani. Predvsem nam manjka takih ilustriranih revij, ki bi lahko tekmovala s tujimi. Kot je opozoril v svojem dopisu «Intelektualec», ne bi pri tem krivdo tudi tisk v osrednji Sloveniji, ki je premalo uperjen v resnične probleme, v resnično aktualnost in tudi premalo tehnično priljubljen. Mišljena je bila predvsem kaka ilustrirana tedenska revija, ki bi se mogla meriti z italijanskimi.

Če ima slovenski tisk danes bistveno napako, je ta predvsem v tem, da se pogosto izogiblje resničnih problemov in da si ne upa na dan z iskrenimi sodbami ter kritikami, boječ se zamere na levo in desno, tako da bi se včasih zdelo po njegovem pisanju, da je pravzaprav vse v redu, medtem ko vidimo, da je veliko stvari med nami takih, ki bi zahtevale ostro, iskreno, čeprav v bistvu pozitivno in dobronamerno kritiko. Noben list, ki bi hotel res opravljati važno funkcijo v našem javnem življenju in v slovenskem življenjskem splohu, bi se ne mogel in bi se ne smel odteči pravici do take iskrene in tudi idejno utemeljene ter zaostrene kritike. Zato je misel, da bi bilo možno izdajati kako skupno revijo ali list, težko uresničljiva. Priznamo pa, da se skriva v njej simpatična in razumljiva želja dobronamernega Slovenca in patriota.

ODKRITJE KOPTSKE UMETNOSTI

Italjska arheološka odprava je pri izkopavanjih pod islamsko trdnjavo iz 17. stoletja blizu srednjega mesta Farasa odkrila v razvalinah stare koptske cerkve iz 7. stoletja odlično ohranjene freske, ki so prve te vrste, kar jih poznajo. Po besedah vodje odprave, varšavskega univerzitetnega prof. Mihajlovskega, je najdba nadvse važna za zgodovino umetnosti, ker izpolnjuje to, kar smo do sedaj vedeli o bizantinski umetnosti.

Te freske in napisi v koptskem in grškem jeziku omogočajo arheologom rekonstrukcijo nekdanjega mesta Bahorasa, prestolnice področja in sedeža duhovnov, ki so od tu upravljali tudi kot posvetni gospodarji Nubijo in Sudan. Hkrati so na tem kraju izkopali ostanke takratne umetniške šole in razne dragocenosti, ki so jih v njej izdelovali, tako zlate in srebrne križe in bronaste plošče z verskimi napisi. Razne stvari so izdelane iz navadne vrste rdečega stekla, dobljenega z mešanjem stekla z zlatim prahom.

Preostane nam torej še sedaj le, da naj vsi, ki pišejo v naše liste, zlasti pa uredništva sama, skrbno prisihnejo željam in potrebam naših ljudi tukaj, skušajo študirati naše tukajšnje, splošno slovenske in svetovne probleme ter pišejo o njih čim bolj dokumentirano, odgovorno, stvarno in konstruktivno. Predvsem pa naj se varujejo samozadovoljstva, provincializma, v krogu samega uredništva in bojkotiranja glasov, ki imajo o raznih problemih in pojavih drugačno mnenje. Stvarno sliko našega življenja in položaja je možno dobiti le preko spoznanja, izkušenj in mnenj mnogih; mnogi bodo morali tudi prispevati, da bodo naši problemi nekoč pravilno rešeni. Iz vsega tega sledi preprost, pa jaseen recept: prizadevajmo si za idejno jasnost in za kvaliteto v našem pisanju ter imejmo v veliki časti resnico, ne zapirajmo oči pred stvarnostjo ter demokratično spoštujmo mnenje drugih, tudi če se ne strinjajo o vsem z nami.

—0—

PAPEZEVA NAGRADA ZA MIR

Kot je naznanila ustanova Balzan, bodo podelili Balzanove nagrade 10. in 11. maja v Rimu, obakrat prav slovesno. Vseh pet nagrad skupaj znaša en milijon in 600 tisoč švicarskih frankov, to je približno 232 milijonov lir. Kulturne nagrade, namenjene delom za matematiko, biologijo, glasbo in zgodovino bodo znašale po 33 milijonov lir. Nagrada za mir, katero je dobil, kot znano, papež Janez XXIII., pa 100 milijonov lir.

Kot se je zvedelo, je papež odločil, da naj ustanove z denarjem njegove nagrade za mir posebno ustanovo, ki bo nosila njegovo ime in ki bo vsaki dve ali tri leta podelila nagrado za mir.

FESTIVAL SODOBNE GLASBE V BENETKAH

Letošnji mednarodni festival sodobne glasbe v Benetkah, ki je že 26., se je začel z nastopom gledališke skupine «Dancers' workshop company» iz San Franciscas. To je bil prvi nastop te skupine na njeni evropski turneji. Prireditev je bila 18. aprila v gledališču «La Fenice».

Skupina «Dancers workshop company» je bila ustanovljena leta 1950 in prikazuje nove struje ameriške umetnosti na področju gledališča in plesa. Slovi predvsem po svoji izvirnosti. Zato je njen program zelo zanimiv.

SMRT SLAVNEGA JAZZ GLASBENIKA

V New Yorku je umrl eden izmed mojstrov klasičnega jaza in organizator znamenitega orkestra Dixieland Jazz Band, Edwin Edward. Star je bil 71 let. Edward je posvetil vse svoje življenje jazu, odkar je kot deček prodal svoje kolo in si za izkupiček pet dolarjev, kupil svojo prvo pozavono. Leta 1916 je ustanovil skupaj s štirimi prijatelji svoj orkester «Dixieland Jazz Band», ki je naslednje leto z ogromnim uspehom nastopil v New Yorku.

NE SMEJO BITI «PROSTASKI»

Likovne umetnike Sovjetske zveze so ponovno posvarili pred abstraktno umetnostjo. Na tri-dnevnem kongresu sovjetskih likovnih umetnikov v Moskvi je prebral glavni ideolog Iljičev pozdravno poslanico Centralnega komiteja partije, ki poziva umetnike k boju proti «abstrakcionizmu, formalizmu in prostaštvu. »Pod prostaštvom je mišljeno pisanje o klavnih straneh resničnega življenja. Med gosti kongresa, ki so se ga udeležili tudi odposlanci iz držav Vzhodnega bloka, Vzhodne Nemčije, Kitajske in Kube, sta bila tudi sovjetski državni poglavar Brešnev in namestnik ministrskega zredsednika Mikojan.

LITERARNA NAGRADA STI ZA BELIČICA IN UDOVICA

Slovenski tiskovni inštitut, ki je bil nedavno ustanovljen v Trstu, da bo pospeševal slovensko založništvo v zamejstvu, je podelil za letošnje veliko noč svojo prvo nagrado «Vstajenja» za najboljšo slovensko leposlovno knjigo v letih 1961 in 1962. Dobila sta jo pesnik Jože Udovič iz Ljubljane za zbirko «Zrcalo sanj» in Vinko Beličič za zbirko črtic «Nova pesma».

IGNAZIO SILONE V AMERIKI

Italijanski romanopisec Ignazio Silone je odptoval na obisk v New York v spremstvu svoje žene Darine. To je njegov prvi obisk v Združenih državah. V razgovoru s časnikarji je izjavil, da nima nikakih predsodkov proti Združenim državam.

Ignazio Silone bo imel v Ameriki predavanje in si bo ogledal Združene države kot gost oddelka za kulturne izmenjave pri ameriškem zunanjem ministristvu.

SESTANEK PISATELJEV

Prvi sestanek med italijanskimi in jugoslovanskimi pesniki in pisatelji bo ob koncu maja ali v začetku junija blizu Benetk. Pobuda zanj je dala založba Rebellato v Padovi. Na jugoslovanski strani je našla ta pobuda kar največjo pripravljenost za sodelovanje.

Od tu in tam

V sredini New Yorka so zgradili največji trgovski stolpnik vse Amerike. Ima 59 nadstropij, 65 dvigal in na vrhu pristajališče za helikoptere. Obsežnost stavbe se razvidi iz letnih stroškov za čiščenje okenskih šip: 900 milijonov lir. Orjaška stavba je stala 62 milijard lir.

V Bavarskem mestu Aschaffenburgu so odprli muzej posebne vrste. V njem v d'š razstavljen dolge škatle samih — stenic. 405 različnih vrst jih je.

Kot častljivo starino kažejo v Beethovenovi rojstni hiši v Bonnu njegov zadnji klavir. Za majhne skupine glasbenih ljubiteljev bodo začeli prirejati z njim posebne koncerte. Vstopnina je precej draga.

V Italiji se potrošnja šampanjca vedno bolj veča. Naša republika je v pitju šampanjca na četrtem mestu za Anglijo, Ameriko in Belgijo.

V New Yorku so tiskarniški delavci po 114 dneh stavke začeli spet delati. Stavka je povzročila različnim podjetjem 150 milijard lir škode. Kako nestrpnost so dnevnikov željni meščani pričakali svoje liste, kaže 21 topovskih strelav, ki so oznanili veselo novice.

Angleška laburistična stranka je predlagala, naj se skrižjo izdatki za vzdrževanje kraljevih palač. Samo za popravilo stranišč in vodovodnih kopalnic je država potrošila 750 milijonov lir.

Rosa Cundari v Palmi Calabro je na vsak način hotela preprečiti poroko svojega sina. Ker ni šlo drugače, je dala nalepiti po vseh mestnih oglih osmrtnice, da je njen 25-letni sin umrl in da bo pogreb ob petih popoldne.

Pod posteljo 72-letne vdove Liminič v Lovranu pri Opatiji se je udrl pod. V strahu je žena kar odskočila. Iz luknje je namreč zazijala velikanska še nerazpočena granata. Dvajset let je spala nad smrtno nevarnostjo.

Peindvajset let že kuje londonska kovnica srebrne tolarje Marije Terezije, ki so najbolj cenjen denar v Vzhodni Afriki. Leta 1961 so nakovali 836 kosov. Angleški banki nosijo ti tolarji letno po več milijard dobička.

GOSPODARSTVO

Smer kmetijstva v Italiji

V zadnjih 10 letih opažamo v Italiji naslednjo smer kmetijske proizvodnje:

Rahlo nazadovanje žitoreje, posebno ozimne pšenice; isto velja za suho sočivje, predvsem za bob; nekoliko je nazadovalo pridelovanje sladkorne pese, hudo pa se je skrčilo pridelovanje naravnih vlaken, predvsem konoplje in lana.

Nasprotno smer razvoja kažejo koruza, krompir, povrtnina, krmske rastline in vinarstvo. Povečalo se je število goveje živine in prašičev, skrčilo pa število konj, ovc in koz.

V zunanji trgovini se javlja višji uvoz koruze, trde pšenice — za testenine, olja in oljnatih semen, mesa in živalskih proizvodov. Narastel je izvoz sadja in konzerv iz paradižnikov, zmanjšal pa izvoz sveže povrtnine.

MNOGO BRESKEV BO KODRAVIH...

ker so bile samo enkrat škropljene in še takrat prepozno. Večkrat smo v listu podarili, da največ zaleže jesensko škropljenje, ker takrat breskve izgubijo liste. Premnogi niso jeseni škropili, marveč so to delo opravili šele v drugi polovici marca. Tudi to spomladansko škropljenje je zelo važno, a vendarle samo dopolnjuje jesensko. Kdor jeseni ni škropil, bo najbrž imel breskve kodrave. Kaj mu je narediti?

Kakor hitro opazimo kodravost na breskvah, jih moramo škropiti, da vsaj nekaj rešimo. Takrat pa ne škropimo s 1/2% mešanico vode in mezene, marveč premešamo v 100 litrih vode samo 200 ali največ 250 gramov mezene, tako da napravimo z enim kg mezene 400 do 500 litrov škropiva. Od kodre napadena breskova drevesa moramo škropiti vsaj dvakrat, in sicer v razdobju 10 dni.

Ko pri breskvah uporabljamo raztopino mezene, poškopimo z isto mešanico tudi ostalo sadno drevje: marelice, slive, češnje, hruške in jabolane. Škopivo učinkuje namreč proti škrlupu, luknjičavosti listov in proti moniliji (gnilobi). Najbolje je, da škropimo proti večeru.

PRAVILO »3 x 10«

ZA ZACETEK BOJA PROTI PERONOSPORI

Pravilo »3 x 10« nam pove, da moramo začeti borbo proti peronospori na trtah, brž ko so novi poganjki dolgi 10 cm, kakor hitro se je toplota ustalila nad 10° C in se ponoči ne zniža izpod te številke in če je padlo vsaj 10 mm dežja. To so trije prvi pogoji za okuženje trt s peronosporo; če manjka kateri teh pogojev, peronospora ne bo.

Zgornje pravilo velja samo za peronosporo in ne tudi za oidij. Ta se lahko razvije mnogo prej, in sicer brž ko se popje odpre in toplota ni nižja od 6° C. Za razvoj oidija tudi ni potrebnih 10 mm dežja, marveč zadostuje nekoliko večja vlaga. Tedaj začnemo borbo proti oidiju, in sicer s prašenjem, to je žveplanjem z navadnim žveplom. S tem hočemo trte zaščititi pred okuženjem.

Na splošno pa preživlja kmetijstvo hudo krizo, čemur je najočitnejši dokaz vedno občutnejši beg z dežele. Vedno manj je gospodarstvenikov, ki upajo na ozdravljenje kmetijstva v okviru SET, to je Skupnega evropskega tržišča. Večina trdi, da se kmetijstvo v severni Italiji s časom lahko uravnovesi z ostalimi gospodarskimi panogami, v južni Italiji pa da to ni mogoče; ker manjkajo velika potrošna središča in ker nastanejo zaradi velikih razdalj prevelike razlike med potrošniško ceno in ceno pri proizvajavcu.

—0—

Kmetijska seč

Ze par let si lahko kmetovalci nabavijo izredno dobro in hitro učinkujoče dušičnato gnojilo, ki jo prodajajo pod imenom kmetijska seč (urea agricola). To umetno gnojilo je na splošno mnogo več vredno kot vsi solitri. Predvsem vsebuje visok odstotek dušika, in sicer 46% ali 2 do 3-krat toliko kot drugi solitri (nitrati). Dušik v seči je zelo lahko topljiv in zato kot nalašč ustvarjen za navrhno gnojenje ali gnojenje pod list. Po teži je sicer nekoliko dražji kot ostali solitri, je pa mnogo cenejši, če vzamemo za podlago odstotek dušika, kar je edino pravilno.

V trgovini je kmetijska seč v obliki bele soli v okroglih zrnih, zaradi česar jo prav lahko trosimo. Je pa tudi lahko topljiva v vodi, zaradi česar jo raztopljeno v vodi lahko rabimo za zalivanje. Če uporabljamo seč za gnojenje pod list, tedaj jo trosimo dvakrat, in sicer v obdobju treh tednov, vsakokrat po 400 do 500 gramov na

površino enega ara ali 100 m². Če pa s sečjo zalivamo oziroma škropimo, raztopimo v 100 litrih vode po 1/2 kg.

Uporabljamo pa kmetijsko seč pozimi za navrhno gnojenje ozimnih posevkov; za sedaj rastočo ozimino je gnojenje s sečjo prepozno. Pač pa uporabljamo seč za krompir in vse spomladanske in poletne posevke, za cvetlice, posebej pa za vsako vrsto povrtnine, za forsiranje krizantem itd.

Seveda vsebuje kmetijska seč samo dušik in zato ni popolno gnojilo, zaradi česar ne smemo opustiti tudi gnojenja s superfosfatom in kalijevo soljo.

HIBRIDNO KORUZO SEJEMO POZNO

Glede setve hibridne ali križane koruze velja navodilo, da jo sejemo pozno, in sicer v naših krajih komaj v začetku maja. Tako pozna setev je utemeljena s tem, da ne sme mlada koruzna setev trpeti zaradi mraza v hladnih nočeh, katerih je navadno vse polno v aprilu. Zaradi mraza namreč rast zastane in setev oslabi.

V začetku maja pa bomo sejali samo tiste sorte hibridne koruze, ki potrebujejo za polni razvoj 140 in več dni. Srednje zgodne sorte, za katerih razvoj je potrebno okoli 130 dni, sejemo v drugi polovici maja, bolj zgodne pa konec maja ali v prvi desetini junija.

Gosi nadomeščajo delavce

V Mehiki so na bombaževih poljih gosi nadomestile delavce, ki so navadno čistili plevel med bombažem. Gosi so znatne travojedke in če jih razporedijo med bombaževе rede, požrejo vso travo med bombažem in s tem ga rešijo plevela. Dvanajst gosi izvrši toliko dela kot en delavec. Nastala so že posebna vzrejališča takih gosi, katere dajejo tudi v najem. Delavski sindikati protestirajo.

V vzhodni Aziji imajo posebne rase, ki izvršujejo enako delo med rastočim rižem.

Beraška pisma

Poklic beračenja je menda prav toliko star kot človeška družba. Začel se je v tistem trenutku, ko je nekdo videl, da ima bližnji večje premoženje kot on in je začel trkati na njegovo usmiljeno dušo, naj mu daruje kaj od svojega obilja. Podlaga več ali manj odkritega beračenja je potreba, dostikrat pa tudi lenobna želja priti na lahek način do zaslužka. Takšni berači so po svetu združeni v dobro urejene zveze.

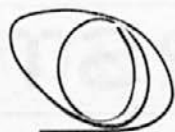
Organizacije poklicnih beračev so stare že preko 2000 let. Prve so odkrili na Kitajskem. Prave šole za beračenje pa so zasledili še letos v Istanbulu in Smirni na Turškem. Iz teh visokih šol prihaja tudi tako imenovani intelektualni sloj beračev. Ta vrsta boljših beračev natančno proučuje značaj bogatih ljudi. S psihološko preračunatostjo poiščejo v svoji žrtvi ranljivo točko, da zbude usmiljenje. Ko jo najdejo, naslovijo na takšno osebo spretno sestavljeno pismo za podporo ali milodar. Po navadi še dostavijo, da se bo prosivec osebno oglašil pri »velikodušnem podporniku«, ki gotovo ne bo preslišal presunljive prošnje brezposelnega in bolnega očeta osmerih otrok ali kaj podobnega.

Po navadi zna taka vrsta delomrznih postopačev najti šibko točko in s spretnim pismom omehčati naprošenca. Znana je prigodba barona Rotschilda, ki je prejel eno takih pisem in je poklical slugo, ko se je napovedani prosivec prikazal na pragu: »Vrzi ven tega človeka, Janez.« je zavpil, »sicer me bo še prepričal o svoji potrebi!«

Psihološko spretno sestavljene prošnje pa niso tako enostaven posel. Obstojajo posebne pisarne, za katere ve samo podtalni svet teh boljših beračev. Lastniki teh poslovalnic zaslužijo za svojo »psihološko« delo tudi težke milijone.

Pred nekaj tedni je umrl v elegantni vili blizu Pariza znan milijonar, lastnik trgovske poslovalnice. V resnici pa je s skupino znanstvenikov zbiral imena bogatih ljudi in popise vseh njihovih lastnosti. Na podlagi dobljenih podatkov je sestavljal »beraška pisma« in jih je za drag denar prodajal gosposkim beračem. Njegova poslovalnica, kateri je prišla policija šele sedaj na sled, je imela tudi točno določeno okrožje — zapadno Evropo.

V vrtincu

29.

R. U.

»Da. Naš detektiv mu je gotovo sledil na motornem kolesu.« Poklical je bližnjega stražnika: »Ugotovite takoj, kam je vozil trgovčev avto. Javite mi na policijo. Tu je številka trgovčevega avta.«

Ko sta se pripeljala na policijski urad, je neki komisar ves razburjen poročal nadzorniku. Govoril je po turško. Nadzornik je Samu tolmačil:

»Pravkar so mi sporočili, da leži naš detektiv, ki je dirjal za avtom, v bolnišnici. Prestreljeno ima laket in nogo.«

»Kaj? Strelji?« se je zavzel Samo.

»Bržkone je šofer zapazil, da ga zasledujejo. Toda — za zlodja — če je sedel pri krmilu, ni mogel streljati za hrbtom. Tu nekaj ni v redu. Gospa Skrinjarjeva pač ni streljala... Kako...?«

»Vi mislite?«

»Da je bila še tretja oseba v vozu.«

»Komi!« je zavpil Samo ves razburjen. »Da, lump je vsega zmožen!«

Pozvonil je telefon. Poročilo: trgovčev avto so našli v samotni ulici predmestja. Nadzornik je ukazal, naj strogo nadzirajo avto in naj vsakogar, ki bi vstopil takoj aretirajo.

Cez nekaj sekund sta s Samom že dirjala proti tisti ulici.

Da — tamle stoji avto. V prav zloglasni

ulici. Potuhnila sta se v neko vežo, od koder sta mogla opazovati avto. Ni se prikazala živa duša.

Otmar, Komi in Divna niso imeli pri vožnji nobene nepravilike. Po ulici je bilo le malo ljudi. V tistih ulicah je bilo kar običajno, da se vozita dva moška z lepo damo.

Divna je spotoma nekajkrat hotela vpiti na pomoč. Komi jo je pa na zadnjem sedezu trdo držal za zapestje in jo ostro opazoval. Glas ji ni prišel iz grla.

»Ha,« je on nenadoma vzkliknil, ko so zavili okrog oglja. »Tu nam nekdo sledi! Čakaj, brate!«

»Ne počenjajte neumnosti, Komi,« je zapil Otmar pri krmilu.

»Kakšne neumnosti! Mar želite, da nas takoj zagrabi?« Potegnil je levo šipo navzdol in je kar na slepo oddal več streliv. Videl je še, kako je motorno kolo krenilo na levo in se je vozač zgrudil na tla.

»No, s tem smo že opravili,« se je zakrohotal. »Za zdaj smo izven nevarnosti.«

Pred dvonadstropno hišo z okrušenim ometom je Otmar ustavil. V pritličju je neki Italijan prodajal sladolede; poleg je imel še bar, ki pa je imel na vratih napis: zaprto zaradi obnove. Oba možaka sta potisnila Divno skozi ozko vežo v malo stran-

sko sobo. Naproti jim je prišel zagorel možiček s sikajočimi očmi. Divna je takoj občutila, da ne more pričakovati od njega nič dobrega.

Otmar je šel ven in je zapeljal avto za sosadni vogal. Ko se je vrnil v sobo, sta Komi in Italijan hlastno šepetala. Nato sta odpeljala Divno v skrito podstrešno izbo. Zavezala sta ji roke, zamašila usta in jo privezala k steni na železen kavelj, da bi ne mogla do vrat.

»Kaj se bo zdaj z njo zgodilo?« je vprašal Otmar. Komi se je zakrohotal: »To je zdaj zadeva tega prijatelja. Veseli bodimo, da smo se je iznebili. Za naprej bo pa ta poskrbel.« Potrkal je sladoledarja po rami, ki je sumljivo mežiknil.

»Kako pa je z oddajno postajo? De'uje?« je vprašal Komi.

»Da, da, že od včeraj,« je živahno pritrdil Piciriddu. »S šefom sem že stopil v zvezo. Nahaja se v Rimu.«

»Imenitno! Bom kar oddal sporočilo, saj smem?«

»Kar z mano v klet. Oddajnik sem vdelal kar v ogrodje starega pralnega stroja. Tam ga ne bo nihče izvohal,« se je režal mali možak.

Komi je dobil takoj zvezo z vodjo v Rimu in je oddal šifrirano poročilo. Ko je

(Nadaljevanje na 9. strani)

Iz tehničnih razlogov smo morali opustiti v tej številki nadaljevanje podlistka »Svidenje z Dachauom«.

Iskalec duš in rek v črni divjini

Prejšnji mesec je šla skoro neopaženo mimo kulturnega sveta 150-letnica rojstva prvega odkritelja osrčja črne afriške divjine dr. Davida Livingstonea.

Temna so bila njegova mlada leta v hiši skromnega škotskega kramarja v Blantyrju blizu Glasgowa. Že kot desetletni deček je moral iti na delo v tovarno, da vsaj nekoliko polajša družinsko stisko. Od šeste ure zjutraj do osme zvečer je stal fantič pri vretenih in strojih. Le majhen odpočitek za zajtrk in pol ure za kosilo, dvanajst ur pa trdega dela. Od osme ure do desete zvečer je Livingstone obiskoval večerno šolo. Univerzo je končal tako, da se je poleti udinjal kot tovarniški delavec, pozimi je študiral teologijo in medicino na glasgowskem vseučilišču. Z železno voljo si je priboril dva doktorata, iz zdravilstva in iz bogoslovja.

Življenjski cilj je imel že prej visoko postavljen. Že z mlada ga je mikal daljni, neznan svet. Ni mu pa šlo za pustolovska potovanja, marveč, da bi kot znanstvenik, iskal nove dežele, kot duhoven in zdravnik pa nove ljudi, potrebne dušne in telesne podpore.

Leta 1840 je odpotoval v službi londonske misijonske družbe v Južno Afriko. Temeljito se je privadil jeziku in navadam domačinov in jih pridobival za pravo vero. Deloval pa je tudi kot znanstvenik. S par nosači je prehodil velikansko puščavo Kalahari do bajnega jezera Ngami. Sloves drznega, samotnega raziskovavca je pa ponesla v svet novica, da je vzdolž divjega veletoka Sambesi prečkal afriški kontinent.

Po šestnajstih letih delovanja se je Livingstone vrnil v London, kjer so ga sprejeli kot velikega raziskovavca in apostola Afrike. Svoje delo in znanstvene uspehe je popisal v knjigi »Misijonarjevo delo in raziskovanja v Južni Afriki«, katere so že prvi mesec razprodali kar 30.000 izvodov. Parlament je nakazal učenjaku veliko vsoto za nadaljnja raziskovanja, kraljica Viktorija mu je pa dala naslov konzula, da je imelo njegovo znanstveno in duhovno delo tudi uradni pečat.

»Try to find Livingstone«

Po dveh letih je Livingstone spet v Južni Afriki. Odkriva nova ozemlja, jezera, zlasti ga pa mičejo skrivnostni izvori velikih osrednjefriških rek. Domačini so mu dali vzdevek: »gospod, ki išče reke in duše«. Res je prodril do izvirov mogočnega Konga, tedaj se je pa izgubila sleherna sled za junaškim raziskovavcem.

Svet je trepetal za njegovo usodo. V Angliji so organizirali posebno rešilno odpravo pod vodstvom Livingstonevega sina Oswalda. Drugo leto je že minevalo, odkar je afriški pragozd pogoltnil človeka duha in srca. Za njim ni bilo več sledu ne glasu. Sin se je brez uspeha vrnil domov.

Tedaj se je pripetilo nekaj, kar je zopet zaprlo sapo vsemu kulturnemu svetu. Bil je leto 1871, ko je založnik »New York Herald«, domise'ni Amerikanec Gordon Bennet, na kratko brzojavil svojemu glavnemu poročevalcu Stanleyju štiri besede: »Try to find Livingstone,« glejte da

najdete Livingstonea. Henry Morton Stanley, kot izrezan za potujočega časnikarskega poročevalca, je pravkar križaril po Kavkazu in Perziji, da bi prvi poslal svojemu listu poročila o bližajoči se vojni. Brzojavno je vprašal svojega šefa: »Denar?« — »Katerakoli vsota na vsaki ameriški banki.« — »Kje pa je približno tisti Livingstone?« — »V Afriki, poiščite ga in poročajte „Herald“.«

Zdaj pa išči Livingstonea kot šivanko na seniku, si je mislil Stanley. Oba sta pa bila istega kova, Anglež in Američan. Po sedmih mesecih napornega prodiranja skozi divje pustinje in pragozde je ameriški reporter prodril s kolono nosačev in vojakov do jezera Tanganika. Tu je organiziral spretno mrežo domačih obveščevalcev, ki so zvedeli, da živi blizu Udjidje ob velikem jezeru be'i mož, ki pod šotorom že umira od tropске mrzlice in lakote. Iskalec duš in rek, ga imenujejo domači črnici. Stanley stopi brž na pot in res najde pred tisto vasjo mršavo postavo belega človeka, zavitega v cape.

»Doktor Livingstone, kaj ne?« — »Čast mi je, in vi?« — »Novinar in raziskovavec Stanley.« Moža sta si krepko podala roke po teh skopih besedah v srcu tedaj še divje Afrike.

Stanley je ponosno brzojavil: »Našel sem ga!« Nato so sledila v njujorškem dnevniku dolga poročila o Livingstoneu in o novo odkritih deželah. Še eno leto je črna Afrika priklepala nase svojega Kolumba. Pobrała ga je kolera ob jezeru Bangweolo leta 1873. Na tisoče njegovih zvezkih črncev je zahtelo ob novici, da je veliki duh poklical k sebi dobrega belega človeka.

ŠPORTNI PREGLED

Italijansko košarkarsko prvenstvo je zaključeno

Simmenthal: 26 tekem in 26 zmag!

V nedeljo so se končale košarkarske tekme za italijansko državno prvenstvo. Tudi letos je končna zmaga pripadla milanski ekipi Simmenthal, ki je zmagala v vseh odigranih tekmah (bilo jih je kar 26!). Državni prvaki so v zadnji tekmi porazili neapeljsko moštvo Partenope (92:47). Simmenthal je dosegel 223 košev, prejel pa jih je 1754. Največ košev je dosegla ekipa Ignis (2265), najmanj pa jih je prejelo moštvo Virtus (1435). Milanska ekipa je sestavljena iz samih vrhunskih igralcev, kot so: Pieri, Vianello, Vittori, Sarda-gna, Riminucci, Volpato, Gamba, Ongaro, Binda in Vescovo. Ze dolgo let ni imela Italija tako močne ekipe, kot je bila letos milanska desetorka. Znano je še vsem, kako se je Simmenthal upiral Rusom v odločilni tekmi za evropski pokal.

Na drugo mesto se je uvrstilo moštvo Ignis iz Vareseja, ki je bilo samo trikrat poraženo (do-seglo je tako 23 zmag). Ekipa, sestavljena iz do-brih košarkarjev, kot so: Bertini, Gatti, Mag-getti, Bufalini, Cescutti, Conti, Padovan in Ga-vagnin, je dosegla največ košev, prejela pa jih je le 5 več kot Simmenthal. Vsekakor predstavlja Ignis drugo moštvo v Italiji in je resen tel-mec za prihodnje državno prvenstvo. Tekma, ki je bila na sporedu v sredini aprila med omenje-nima moštvima se je končala v korist Simmen-thala z izidom 84:79.

Tretja ekipa v Italiji je Virtus iz Bologne (21 zmag in 5 porazov). Ki ima najboljšo obrambo. Španski trener Kucharski je vrjel v boj res od-lične igralce, kot so: Giomo, Pellanera, Lombardi, Calebotta, Alesini, Bonetto, Borghetti in Zu-cheri.

Sledi ekipa Peralpi iz Vareseja, ki se je letos posebno odlikovala (15 zmag in 11 porazov). Ima dobre košarkarje: Magistrini, Osola, Vaccaro, Andreo in Santini. Eno točko manj ima Fonte Levissima (14 zmag in 12 porazov), ki pa ima vi-gren napad (Sarti in Barlucci). V zlati sredini so še: Biella in Stella Azzurra ter Livorno in Pe-trara, torej moštva, ki nihajo med zmagami in porazi.

Zelo ogorčeno je bila borba za obstanek v prvi ligi med moštvi Lazio, Algor Pesaro in Parteno-pe. Odločilne važnosti je bil izid med Algor Pe-saro in Fonte Levissima. Gostje so bili vseskozi v vodstvu in le tri sekunde pred končnim zviž-gom je Marchionetti, član ekipe Algor, dosegel koš in dal tako svoji ekipi zaželjeno zmago. O-meniene ekipe morajo odigrati še medsebojni turnir in ena ekipa bo prisiljena zapustiti druž-bo najboljših ekip Italije. Po vsej verjetnosti bo ta Partenope iz Neaplja.

Izpadli sta že Ex Massimo in Treviso, ki sta se uvrstili na predzadnje, oziroma zadnje me-sto. Ex Massimo je le štirikrat zmagal, Treviso pa le trikrat. Prva ekipa je moštvo, ki je zabilo najmanj košev (1549), drugo pa ekipa, ki jih je prejela največ (2048).

FIAT ŽENSKI PRVAK

Se eno kolo potem se bo zaključilo tudi žen-sko državno košarkarsko prvenstvo. Čeprav manj-ka torej še ena tekma je že vsem znano, da bo novi državni prvak ekipa FIAT iz Torina, ki je

zmagala v vseh igranih tekmah (19). Na drugem mestu najdemo moštvo Standa iz Mi'ana, ki je bilo le trikrat poraženo. Sledijo Onda in Omsa, ki sta na tretjem oziroma četrtem mestu. Pred tržaško ekipo Philco najdemo še tri ekipe: Fon-tana, Pejo in Autonomi. Na predzadnjem mestu sta Europhon in Ultravox, na zadnjem pa Ve-nezia.

FIAT je zaslužno osvojila častni naslov, saj predstavlja razred zase. Zabila je 1025 košev, pre-jela pa 701, torej največ doseženih in najmanj prejetih.

Tržačanke so razočarale, saj so dosegle le osem zmag. Enajstkrat so bile poražene, zabile so 759 košev (le Ultravox je dosegel manj košev od Philca), prejele pa 897.

GORIZIANA ALI REYER?

Končale so se tudi tekme druge lige, ki je razdeljena na štiri skupine. Za nas je bila zani-miva skupina B, ker so tekmovalle ekipe iz Tr-sta in Gorice. Borba je bila zelo zanimiva in če-prav je tekem konec, ni še znan končni zmago-vavec. Goriziana in Reyer iz Benetk se morata še spoprijeti. Obe ekipi imata isto število točk. Goriziana ima najboljši napad, Reyer pa najbolj-šo obrambo.

Na tretjem mestu najdemo tržaško ekipo Phil-co, ki ima le eno točko manj od omenjenih mo-štev. Philco je dobra ekipa, čeprav je letos pri-zadejala svojim navijačem grenka razočaranja. Ta-koj za Philco prideta Lignano in Recoaro. Na še-stem mestu oziroma sedmem mestu najdemo še drugo ekipo iz Trsta, in sicer Don Bosco, ki ima isto število točk kot Ravenna. Don Bosco spada med šibke ekipe, ki pa včasih presenečajo. Na osmem mestu je Imola, izpadeta pa iz lige Sa-feg in Leacril.

ŽENA IN DOM

NEKAJ O OPAZKAH

V življenju se pogostokrat dogaja, da je tre-ba napraviti nekemu opazko; to pa je včasih neprijetno storiti, tembolj sprejeti.

Zgodi se lahko, da nam neka prijateljica tele-fonira na delo, čeprav ji je znano, da v podjetju, kjer delate, ne dovoljujejo zasebnih razgovorov po telefonu. Drugič se morda pripeti, da povabljeni mladenič govori in se krohota na ves glas, dela mnogo hrupa in moti s tem ostale; da ne-ko dekle pride k nam s preozko in preodrto obleko in se vede tako, da vleče nase vse pogle-dne prisotnih.

Kaj naj napravimo v podobnih primerih? Če-prav so le malenkosti, vendar so včasih neprijet-ne. Izkušnja kaže, da je najbolje v podobnih primerih prizanašati z opazkami. Nekaj drugega je, če gre za kako veliko stvar, ki jo je treba takoj popraviti. Malenkosti je pa bolje odgoditi za poznejši čas, ko se nam bo nudila priložnost

in se ne bo več zdelo, da je to sploh opazka. Opomin, napravljen tudi na lep način, skoro ve-dno rani osebo, kateri je namenjen.

Prijateljici, ki vam bo po nekaj dneh spet telefonirala, boste rekly med drugim, da imate tako strogega ravnatelja, da sploh ne dovoljuje govoriti po telefonu.

Dekletu s preozko obleko, bomo rekly, ko jo bomo srečale z drugo, primernejšo obleko, kako levo ji pristajajo bolj zaprti in enostavni modeli.

Mladeniču, s katerim boste imele priliko raz-govarjati se pozneje, porečete, kako težko prenašate vsak hrup.

Odložimo torej opazke za primernejše trenutke in skušajmo jim odvzeti ves neprijetni ob-čutek.

Ondina

Beneška Slovenija SLENART

Kar nekam preveč tiho je šlo mimo nas slavje msgr. Janeza Petričiča, kanonika v Čedadu. Prejšnji mesec je obhajal še precej čil svoj 92-letni rojstni dan. Slavljeneec je častitljivi starosta beneškoslovenske du-hovščine. Do konca prve svetovne vojne je opravljal župnijo pri nas in ga imajo za-torej naši farani nekako za svojega rojaka. Po vojni in do leta 1934 je bil dekan v Spetru. Takrat jih je naš starosta precej prestal od fašističnega prefekta v Vidmu. Zdaj pa je visoki jubilarnt že 30 let stolni kanonik čedajskega kapitlja. Gospod pre-lat, ki spominja na našega Trinka, je zelo priljubljen med svojimi ovčicami, zlasti kot spovednik in tolažnik. Bog naj nam ga še dolgo ohrani!

Uredništvo

KDO bo nabral največ točk?

4. ugankarski natečaj 'NOVEGA LISTA' z nagradami

Tudi 4. ugankarski natečaj je že za nami. Ugo-tovili smo, da so naši reševalci čakali prav na zadnje dni, da odpošljejo svoje rešitve. Imeli smo zato precej dela, ker pisem z več ali manj pravnimi rešitvami je bilo precej.

Čeprav so bile rešitve lahke, ni nihče uganil vseh 150 ugank. Zmagovavec našega 4. ugankar-skega natečaja je g. PAVEL URŠIČ, župnik v Srednji vasi, št. 33 v Bohinju (Jugoslavija), ki je nabral 142 točk. Na drugo mesto se je uvrstila dijakinja gdna. Slavka Valentinič iz Stmavra pri Gorici (Villa Vasi 10, Pevma-Gorica), ki je rešila pravilno 139 ugank. Na tretjem mestu naj-

demo Janka Beličiča z Opčin, Alpska 32, ki je nabral 126 točk. Četrti je Igo Radovič iz Nabre-žine, št. 16, ki ima 130 točk. Na peto mesto sta se uvrstila Mihael in Anamarija Glavina iz Bor-šta, št. 1. Omenjena sta pravilno rešila 109 ugank. Sledijo drugi reševalci z manjšim številom točk.

Vsi omenjeni reševalci bodo prejeli lepo knji-go, zmagovavec pa dve.

Zaključujemo natečaj z zahvalo vsem sode-lavcem in reševalcem ter nasvidenje prihodnje leto, ko bo na sporedu 5. natečaj.

171. Legel je na vejo in se pritisnil z obrazom k lubju. Njegove psovke so postale vedno nujše. Doli še niso slišali bolj strupene in zbadljive govorice, kot je bila njegova. Počasi in premisljeno jih je razdražil od molka do renčanja, od renčanja do tuljenja in od tuljenja do hripave besnosti. Niti odgovarjati mu niso mogli.

170. Doli, ki imajo dlako med prsti, so najbolj užaljeni, če jih kdo na ta račun izživa. Vodnik je poskočil in šavnil po Mavgljevih prstih, tu pa je bil hitrejši in je potegnil nogo kvišku. Tedanj je Mavgli začel nizati psovko na psovko: »Psi, rdeči psi, vrnite se v Dekan in žrite podganе! Med vsemi prsti vam raste dlaka!«

169. Dol je odprl krvavi gobec in pokazal bele zobe: »Vse džungle so naš džungle!« je zarezal. Mavgli pa jih je začel dražiti. Iztegnil je bosonogo in migal z golimi prsti ravno nad vodnikovo glavo. To je bilo dovolj, da je krdelo pod drevesom kar zbesnelo. Zasišlo se je sovražno renčanje.

174. Počasi, palec za palec, je potegnil zver, ki mu je opletala v desnici kot utopljen šakal, k sebi na vejo. Potem je z levico segel po nož, odrezal vodniku košati rdečkasti rep in ga zagnal neazaj na zemljo. Z repom pa je izvalno in z smehljivo pomahal podvignanemu krdelu. Vedel je, da jih je sedaj prikoval na mesto.

173. Besnost mu je podvojila sile in planil je kvišku sedem čevljev visoko. Tedaj pa ga je Mavgli s kačjo hitrostjo pograbil za tilnik. Veja se je stresla in upognila, ko je na njej obvisela tolikšna težava. Mavgli bi od sunka skoraj padel na tla, toda dola ni izpuštil. Se tesneje se je oklenil veje in stiskal kosmati tilnik.

172. Volkovi so začeli skakati kvišku, da bi ga napadli. Mavgli se je z nogami tesno oklenil veje, desnico pa je sprostil, da bi lahko z njo vsak hip udaril. Marsikateri volk je že poskočil kvišku, a Mavgli ni hotel tvegati. Slednjic je pripravil vodnika do tolikšne besnosti, da se je pognal više kot vsi drugi.

Za
naše
najmlajše

30

DO RČDPAKPCD X-AJ-ZCQ
ANDZUK
RIŠE: MIKI
MUSTER